

Fejden mellem Lindal, Skack og Eyber

Ved KR. FUGLSANG

I HISTORISK AARBOG for 1946 er der under Sagn fra Thy fortalt et Par Smaating fra Ørum. Efter at have læst disse har jeg faaet Lyst til at supplere dem.

Eyber-slægten ejede Ørum i ca. hundrede Aar. Den sidste af Slægten, Chr. Eyber, var Jurist og uden Interesse for Landbrug, hvorfor han i 1903 solgte Gaarden og fik en Stilling som Bogholder paa Rigshospitalet.

Hver Sommer i en lang Aarrække besøgte han Ørum. Han vilde da gerne tale om gamle Dage, men kunde ikke anerkende Rigtigheden af Folkesnakkens om hans Bedstefader, Frederik Vilhelm Eyber, der altid i Omtale blev kaldt den gamle Tysker.

Paa Ørum havde vi en gammel Daglejer: Anders Jensen. Han kom til Ørum som Dreng og blev der med en kort Afbrydelse til midt i Tyverne, da han var ca. 84 Aar. Anders kunde fortælle morsomt om gamle Dage - særlig om alle Eyberne, til hvem han havde Førstehaandskendskab, selv om Fr. V. Eyber døde 1857.

Efter at jeg fra Chr. Eyber havde modtaget den vedføjede Redegørelse fra "den gamle Tysker" om de Slag Lindal fik, forelagde jeg den for Anders, der aldeles ikke kunde godkende den. Den passede ikke med Folkesnakkens. Nej. Det var en helt anden Historie.

Den gamle Tysker skulde være rømmet herop med en Regimentskasse, hvis Indhold satte ham istand til at købe en fra Vestervig Kloster udstykket Gaard, men det kunde ikke undgaas, at han blev dømt til Rasphus i Tyskland og maatte leje en Stedfortræder til at "svede" for sig. En Dag om Aaret skulde han dog selv afløse Stedfortræderen, men naar saa Eyber vendte hjem fra Tyskland, medbragte han sjældne Træer og Planter, hvoraf Ørum Have endnu bærer Vidnebyrd. Bl.a. skal et gammelt Morbærtræ i Haven stamme fra disse Rejser. Da Tyskeren imidlertid ikke kunde klare sine Økonomiske Forpligtelser i de daarlige Tider omkring 1800, saa han sig om efter en rig Pige og fandt en saadan i Datteren af Godsejer Skach, Ørum. Det lykkedes ham at bedaare Datteren, derimod ikke Faderen, der truede med at skyde Eyber, dersom han kom paa Besøg hos Datteren. Eyber lod sig dog ikke saa let skræmme, men besøgte jævnlig Pigen, der skjulte ham under et Bryggekar, naar der var Fare for Opdagelse. Men dette System bragte jo hverken Kone i Huset eller Penge i Kassen. Eyber regnede da ud, at han maatte indynde sig hos Pigens Fader, og dertil udpønsede han en god Plan.

Ejeren af Ørum havde tidligere boet paa Kappel ved Lemvig og var da gaaet i Kompagni med Byfoged Lindal, Lemvig, om Gaardhandler. Lindal havde formentlig snydt Skach. Nu var Lindal imidlertid flyttet til Vestervig Kloster og dermed indenfor Eybers Rækkevidde.

En Dag fandt Eyber Lejligheden gunstig. Klosters Folk var i Marken, og Lindal selv gik ind i Staden. Eyber listede efter bevæbnet med en Slagel, med hvilken han slog Lindal for Panden, hvorefter han slap en Tyr løs, saa den kunde faa Skylden for Drabet.

Nu var Vejen banet. Eyber sadlede sin Hest og red til Ørum, hvor han fremstillede sig som Frier til Datteren,

idet han overfor Skack fremhævede, at han ikke kunde tænke sig at gifte sig med Datteren af en Mand, der havde en saa stor Uret uhævnnet, men nu havde han ordnet Sagen. Naa, Lindal kom over det, og Eyber fik sin Pige, Penge og Ørum, der den Gang var en meget stor og god Besiddelse.

Den Hest, Eyber var kommet ridende paa med eller uden Regimentskassen, skulde have reddet ham over Elben, hvorfor han ogsaa elskede den højt. Da den maatte falde for Aldersgrænsen, blev den forsynet med nye Sko og fint pudset Ridetøj, hvorefter den staaende blev begravet i et Hjørne af Haven.

Hvor meget af disse Krøniker der kan have blot nogen Forbindelse med Virkeligheden kan ikke afgøres nu. Fr. V. Eyber har dog selv været klar over, at der blev pyntet paa og digtet om Begivenhederne, hvorfor han selv har givet en Fremstilling af Forholdene. Sønnesønnen Chr. Eyber har overladt mig denne Redegørelse og forevist mig den Slagel, hvoraf Lindal fik Kløene.

Med Redegørelsen fulgte den Klausul, at den ikke maatte offentliggøres, før alle Sønnesønnerne var døde. De er nu alle borte.

"Om de Slag, Lindal fik".

"For at bevise, at der undertiden i denne Verden paa en forunderlig Maade bliver gjort Gjengældelsesret, og for at vise, at det ikke er nødvendig for den duelige, retsindige og fattige at lade sig undertrykke af den mægtige, anføres følgende:

Proprietær Schack, senere min Svigerfader, fra Bonde avanceret ved Stræbsomhed til Godsejer paa Kappel ved Lemvig, blev af Byfogeden i Lemvig, som dengang ikke ejede noget, anmodet om at være fælles med om at købe Gaard og Gods Frederiksdahl i Lolland, for senere at udparcellere, hvorved de skulde dele om Fortjenesten, og dog skulde min Svigerfader give hans Kaution, hvilket ogsaa skete.

Dermed rejste Byfoged Lindal, købte Godset, men begyndte straks efter eget Fordogtbefindende at udstykke og borthandle samme efterhaanden, og da min Svigerfader vilde se, hvorledes det gik med hans halve Gods, og derfor rejste derover; kom de i Trætte sammen, saa at Folk maatte skille dem ad, og i sin Hidsighed slog Lindahl Svigerfader med en Kirkenøgler et Hul i Hovedet, og i Stedet for den halve Fortjeneste af Godset fik han kun 2 Bøndergaarde, hvorfor han fik 4000 Rbdr., og Lindahl tjente omtrent 30.000 Rbdr.

Siden blev denne Byfoged Lindahl Generalauditør, afstod sit Embede i Lemvig til en *Schønau* og blev ved at være Godsslægter og købte min Nabos Gaard *Vestervig Overgaard*, hvor jeg den Tid boede med en ugift Broder.

Jeg havde dengang købt nogle Stude i Vendsyssel, hvoraf een, da den kom i Tøjer blev "mandolm", saa at jeg selv flyttede den ved at have en Hest ved Haanden.

Denne vilde han befale mig, at jeg skulde slagte, og dersom jeg ikke gjorde det, vilde han straks skyde den, i hvilken Anledning han kom ned i min Gaard med en ladet Bøsse. - Da jeg kendte Manden fra min salig Svigerfaders Beskrivelse, saa tog jeg en god Tærskeslagel i Haanden og svarede ham ganske roligt: at han ikke havde noget at befale mig i min egen Gaard, og at jeg ikke slagtede Studen, førend jeg fik at se, at den ikke vilde komme sig.

Paa dette mit Svar tog han Bøssen i begge Hænder og vilde støde mig dermed i Hovedet, men ramte kun paa Øjet.

Saasart dette var sket, brugte jeg min Slagel saaledes, at Bøssen ved det første Slag faldt ham af begge Hænder paa Jorden, og da han vilde trænge ind paa mig, holdt jeg ham med den ene Haand borte, og med den anden slog jeg saalænge, til han ophørte. Dermed vendt jeg ham Ryggen og vilde gaa ind i mit Hus; men han løb derimod i sin Hidsighed hen og tog Bøssen, lagde han an paa mig og trykkede af; men til mit Held gik Bøssen ikke af. Hele denne Affære skete i det hele opstillede Kystmelitzes Overværelse, hvorved han nemlig var Overbefalingsmand og jeg Underbefalingsmand.

Jeg vilde nu lade dette melde til den kommanderende General, men da jeg ikke var Sproget mægtigt, maatte jeg henvende mig til en eller anden, men alle, jeg kom til, vilde gerne skrive saa længe, til de hørte, at det var om *Lindahl*, men da turde ingen, thi de sagde: Man kunde kende min Haandskrift, og da blev jeg ulykkelig.

Jeg maatte derfor nødtvungen henvende mig til Lindahls Fjende, Justitsraad *Schönau* i Lemvig, til hvem Lindahl havde afstaaet Embedet, efter Sigende paa den Maade, at Schönau maatte betale 500 Rbdr. aarlig, og som efter Rytet ved samme Mægling viste sig som en klog Mand, idet han selv blev fri for Afgiften, Lindahl fri for Søgmaal og mig det at faa min Gaard godt betalt af Lindahl, som for at blive fri for Tiltale maatte betale mig min Gaard, som jeg selv kun havde givet 21.000 Rbdr. for, med 33.000 Rbdr.

Alt dette foregik i Begyndelsen af Juni Termin, i hvilken jeg skulde betale 13.000 Rbdr., hvilket jeg forhen ingen Udsigt havde til, og nu kunde jeg selv betale, og da jeg ikke behøvede det, vilde alle hjælpe mig, og hvor jeg kom, blev jeg rost som den, der havde ydmyget den store General Lindahl.

Alt foregaaende bidrog væsentlig til, at min salig Svigerfader, der forhen havde meget imod, at jeg skulde have hans Datter, nu gerne saa det, og glædede sig endog hjertelig, thi 14 Dage efter var jeg allerede gift med min salig Kone.

Gamle Svigerfader glædede sig ofte senere over, at hans Svigersøn dog havde faaet 12.000 Rbdr. af den, der tidligere havde narret ham, og at Lindahl tillige havde faaet betalt de Slag af Kirkenøglen, som han havde givet ham.

Skreven i Januar paa Ørum 1830 af (sign.) Wilhelm Eyber.”

Efter Trap: Danmark IV Udgave oplyses:

Vestervig Kloster ophævedes som Stamhus 9. November 1798 og solgtes næste Aar for 101.400 Rd. til Justitsraad Poul Marcussen til Krastrup, som straks udparcellerede Gaarden. Den vestre Hovedparcel solgte han 1800 for 27.500 Rd. til Hans Hansen til Lyngholm, men tilbagekøbte den 1803 for 30.800 Rd. og solgte den

til Eyber. Den Østre Hovedparcel solgte P. M. 1803 for 17.750 Rd. til Løjtn. Fr. Svinth, der 1808 afhændede den til Generalauditør Hans Jc. Lindahl, død 1812, hvis Enke Maren Svinth, tildels samlede Gaarden og 1834 solgte den til Købmand Søren Møller af Thisted.

Ørum solgtes 1800 for 48.000 Rd. til Niels Nielsen Schack i Lemvig, død 1810, hvis Datter Bolette, død 1828, ægtede Fr. Vilh. Eyber, død 1857. Naar Eyber kunde paastaa, at han og Lindahl havde været Naboer, skyldtes det altsaa, at de i Aarene 1808-12 ejede hver sin Del af Vestervig Kloster.

(Kilde: Historisk Årbog for Thisted amt 1948, side 187-193)